

Osnovna šola Kropa

Podeželska šola Kropa

... Brati in pisati pa gospodje fužinarji niso veliko znali, vsled tega so tudi ustanovili leta 1770. šolo, katera je sedaj dvorazredna s celodnevним poukom. / Spisal nadučitelj Jos. Korošec.

Vir: Slovenski narod, 17. 8. 1901

Stari ljudski šoli v Kropi bi mogli z današnjimi očmi marsikaj oponašati, česar gotovo sama

ni bila kriva. Njen začetek okoli leta 1780 so po nasvetu oblasti sprožili in denarno omogočili fužinarji.

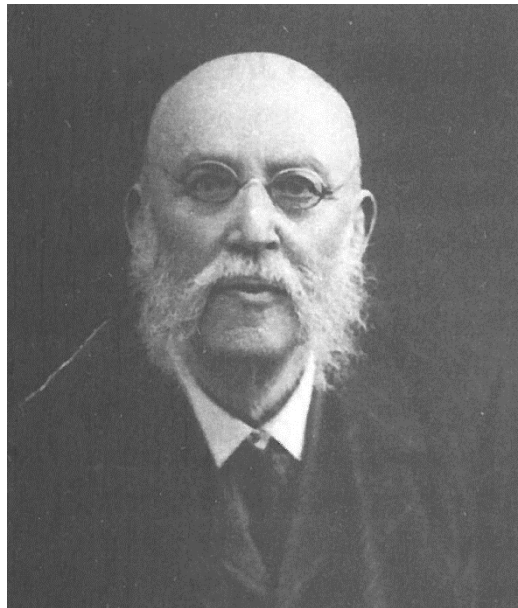
Vir: Iz vigenjca in fužine ...

Iz Müllnerjeve zgodovine (str. 291), posnemamo, da so fužine iz svoje blagajne nagrajevale razen ranocelnika in mežnarja tudi učitelja. Šolska kronika ve imena takratnih učiteljev, a prvega šolskega poslopja ne poznamo. »Stara« šola v prezidani mežnariji, h. št. 36 je leta 1818 sprejela učitelja Simona Mačka in učence v edini razred, kjer so se učili nemških »puštobov«. Maček je učil do smrti 1851 in so mu postavili edinstveni nagrobnik iz ulitega železa v psevdogotskem slogu pri žagradu. Za Mačkom so se naglo zvrstili učitelji Birtič, Perše in Zlate, leta 1855 pa je nastopil riharjanec Martin (Davorin) Zarnik, doma s Homca pri Kamniku, ki se je, upokojen kot nadučitelj v Ilirski Bistrici, vrnil v Kropo, od koder sta bili njegova prva žena roj. Pibrovec, in druga žena, roj. Hafner, in kjer je 1861 nastavljal »zlato knjigo« z imeni pohvaljenih učencev. Za Zamikom je učiteljeval in 1894 umrl v Kropi Marko Kovšca iz idrijskega kota, kateremu je radovljiško okrajno učiteljsko društvo vzdalo v veži »nove« šole spominsko ploščo z Vurnikovim doprskim medaljonom. Šola je postala dvorazrednica 1884, ko se je vselila v »Mazollovo veliko hišo«, ki jo je podaril občini domačin Ivan Šolar, deželni šolski nadzornik v Zadru, brat fužinarja Mateja Šolarja. Za Zarnika in Kovšca se je pričelo v Kropi organizirano čitalniško življenje dveh društev, katerih pevski zbor je nadaljeval Kovščev moški zbor Odmev, za njim pa mešani pevski zbor nadučitelja Josipa Korošca in moški zbor gasilskega društva pod organistom Jurijem Legatom ob prosvetiteljskem delu Slov. kat. prosv. društva, ustanovljenega 1897. O Kovšču so zapisali v šolski Kroniki, da je odgojil tretji šolski rod in dovedel marsikaterega do boljšega kruha, kakor je rekel prof. Fran Levec ob odkritju Kovščeve spominske plošče. Tudi iz pripovedovanja starih vemo za marsikaterega, ki ga je Kovšca v času umiranja žebjarstva privedel do dela in kruha izven Kroepe.

Vir: Iz vigenjca in fužine ...

Šola v Kropi, 1818-1884
Vir: Iz vigenjca in fužine ...

Martin Zamik, roj. 1841 na Homcu, umrl 1925 v Kropi,
je učil v Kropi v »stari« šoli od 1858 do 1873

učitelj Simon Maček, 1818-1851
učitelj Birtič, 1852
učitelj Perše, 1853
učitelj Zlate, 1854
učitelj Martin Zarnik, 1855-1873

Imenik visokočast. in čast. g. g. naročnikov (Učiteljski tovariš): ... Mart. Zarnik, uč. v Kropi.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. svečana 1861

Iz Kroke na Gorenskem, 20. maja. Mnogokrat ste nam ljube »Novice« že naznanile v dopisih iz enega ali drugega kraja, kakošna rodoljubnost navdaja srca Slovincov v tej ali uni občini za omiko in obveljavo našega milega maternega jezika, se posebno oziraje na eno ali drugo osebo. Dovolite mi, da nekoliko tudi iz naše občine o tez zadevah – v dokaz vsem dragim bravcom »Novic« povem – da tudi pri nas še kter rodoljub živi. Da smo pri nas vsi slovenske matere, tega mi ni treba dokazovati – da se pa tudi naš mili materni jezik čedalje bolj omikuje, to je želja in dolžnost naša in vsakega rodoljuba. Tako je med množico rodoljubov tudi naš šolski učitelj gosp. Martin Zarnik prav izvrsten Slovenec in srčen rodoljub, ker si brez uspeha prizadeva, posebno šolsko mladino v maternem jeziku izobraziti; čeravno kakor slišim, so nekteri poptujčeni Slovenci zoper to, kar je edino pravo v ljudskih šolah, ako hočejo kaj teka imeti, ne pa le na videz nekega lišpa. Prepričal sem se veselega srca, kako lep sad rodi njegov trud: slišal sem šolskega fantiča, kako gladko je bral sestavke iz »Novic« brez pomote, pa zraven tudi skoraj vsako besedo razumel. To naj bo ne le nasprotnikom naših svetih pravic, temuč vsem učiteljem v izgled in posnemanje, da bomo tudi njim ravno tako kakor našemu gospodu M. Zarnik-u zamogli reči: Hvala Vam za Vaš trud, in vsakemu, kteremu hvala gre! Z Bogom. / J. V. Z.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 5. 1862

Imenik učencev. V Kropi nas je letos pervikrat razveselil slov. imenik učencov in učenk farne šole v Kropi. Učencov in učenk v tej šoli je bilo 161.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 9. 1862

Premembe v učiteljskem stanu – v ljubljanski škofiji. ... G. Martin Zarnik, učitelj v Kropi je za terdno postavljen.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 2 1863

Imenik p. n. g. g. naročnikov (Učiteljski tovarš): ... Martin Zarnik, učitelj v Kropi.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 5. 1866

Ogled po šolskem svetu. V Kropi gosp. Mart. Zarnik, učitelj 11 let, podučeval je 94 vsakdanjih in 64 nedeljskih učencev in učenk. Posebno izurnost kazal je učitelj pri kazalnem poduku.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 1. 1870

Društvo za pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam – plačali so gg.: ... Martin Zarnik iz Kroke za leto 1871 6 gold.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 2. 1871

Učiteljsko društvo za Kranjsko – vnovič so pristopili gg.: ... Zarnik Martin s Kroke na Gorenjskem z 1 gl. vpisnine in z 1 gl. letnine za l. 1871.

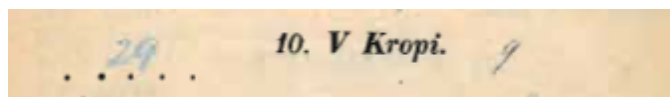
Vir: Učiteljski tovarš, 1. 4. 1871

Vdovsko društvo. Za leto 1873 so vplačali po 6 gl.: ... Zarnik Martin iz Kroke (tudi za leto 1872).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 3. 1873

Premembe v učiteljskem stanu. ... G. Martin Zarnik iz Kroke v Ternovo (Il. Feistritz)

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1873

**Učitelj ljudski šoli v Kropi – brez podatka
Imenik šolskih oblastnij, šol in učiteljev ..., 1874**

Premembe v učiteljskem stanu. ... G. Marka Kovšča iz Selc pri Železnikih v Kropo.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 7. 1874

V Begunjah na Gorenjskem je zborovalo 20. maja okrajno učit. društvo za Radovljico. Navzočih je bilo 9 članov. G. Kovšča iz Kroke je govoril o telovaji, gsp. Zupan iz Kroke o zemljepisji.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 6. 1875

Javna zahvala. Tukajšnja šola je prejela 6. dne t. m. od velečastitega gsp. Janeza Šolarja, c. k. dežel. šol. nadzornika za hum. nauke srednjih šol v Ljubljani, prav bogat dar, namreč: 1 toplomer, 1 kompas in 122 večidel na novo lično vezanih slovenskih knjig za tukajšnjo šolsko knjižnico, koje bode šolska mladež, in tudi drugi v poduk in zabavo gotovo z veseljem čitali; nekatere bodo celo učitelju pri učenji zelo koristile.

V dolžnost si štejem, da se blagemu daritelju v imenu šolske mladeži in krajnega šolskega sveta za ta lepi dar naj serčnejši zahvaljujem, ter prosim, da bi nam blagi gospod tudi v prihodnje svoje blagotvorne roke ne odtegnili. Zdaj rečem: Bog naj plati! / V Kropi, 10. listopada 1875 – Marko Kovšča, uč.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 11. 1875

A photograph of a document snippet with printed text. The text reads: "Volksschule in Kropp. (Gehalt 500 fl.) Kovšca Markus, definitiver Lehrer, geb. im J. 1838 zu Zoll, d. s. d. J. 1859." The name "Kovšca Markus" is printed in a larger, bold font.

Shematismus der Volksschulen Krains, 1876

Iz Kroke. Sklep šolskega leta. Šolsko leto se je letos tukaj 24. avgusta nenavadno slovesno sklenilo, kajti z navadno skušnjo se je letos prvič tudi šolska veselica združila, kojo so tukajšnji verli, za šolo jako vneti teržani šolski mladini napravili.

Omenjeni dan vže o polu 6. ure zjutraj zbrala se je šol. mladež (145 po številu) v šolski sobi, od kodar je šla o $\frac{3}{4}$ 6 v sprevedu k sv. maši v prelepo cerkvico Matere božje pri Kapelici.* Po končani sv. daritvi, šla je mladež zopet domu, a o $\frac{1}{2}$ 9. ure bila je vže zopet v polnem številu v šolski sobi zbrana, ter pričakovala začetek skušnje, koja se je imela o 9. uri pričeti. Še pred 9. uro zbralo se je obilo ljudstva k poslušnji, a ko 9. ura dobije, pride predsednik kraj. šol. sveta g. Fr. Pirc, in skušnja se prične, ki je trajala do $\frac{1}{2}$ 1 ure popoldne. Po skušnji stopi prvič deklica iz II. oddelka na oder, ter se v imenu svojih šol. tovaršev in tovaršic, prvič učiteljema za trud, ljubezin in lepe nauke, potem starišem in gojiteljem za njih skerb i dobrote, in slednjič tudi poslušalcem prav serčno zahvaljuje. – Za njo stopi zopet deček iz ravno istega oddelka na oder, kateri tudi ob kratkem ponovi izrečeno zahvalo svoje predgovornice, a zraven pa opomni svoje tovariše, da so tudi za lepe šol. nauke, koje so si pridobili, sv. veri, domovini in presvitlemu vladarju Franc Jožefu I. vdanost, pokorščino in ljubezen dolžni ter posebno naglašja: Naše geslo mora vedno biti: »vse za vero, dom in carja!« Svoj govor sklene s »slavo- in živijo – klici!« - Potem g. predsednik bere pridnejše učence in učenke, ter je prav vljudno pohvali, druge pa opominja in spodbuja k pridnosti. Naposled zapoje učenci še dve mični šolski pesmi, s cesarsko se pa skušnja sklene, in mladina gre vesela domu. -

Po poludne o 2. uri zbere sv. šol. mladež (ta dan vže tretjič) v šolski sobi. Prvič so se razdelila spričala (šol naznanila) a potem se podamo o $\frac{1}{2}$ 3 ure v sprevedu na bližnji hribec, na kraj določen veselici. Opomniti moram, da, ko je šol. mladina iz šol. sobe prišla, so jo vže čakali tukajšnji godci, katere je g. predsednik na svoje stroške najel, da izlet spremljajo in mladini še večje veselje napravljajo. Pred odhodom in pri prihodu na odločeni kraj se je prvo cesarska pesem igrala, med potjo pa druge popotnice. Kako veselo je mladina korakala za godbo, to ne morem popisati.

Na hribec dospevši, bila je vsa mladina v največji radosti; gotovo, ako bi ji podarili vse knjige, ki se v Ljubljani dobiti morajo, bi ne bilo tolike radosti. –

Ko se mladina nekoliko odahne, vkažem ji v kolo stopiti, ter se več mičnih šol. pesmic zapoje; med vsako pesmico pa godba zagode, malo nad nami pa so gromeli možnarji, da je bilo kaj! Čez nekoliko časa pa se usede mladina v malih skupščinah po trati, in razdele se ji pripravljena jedila in pijača, tako da se je mladina sedaj tudi po telesu okrepila. Po jedi so dečki nekoliko telovadili, deklice pa plesale in skakale po trati, da jih je bilo veselje gledati. Med ljudstvom, ko se ga je prav obilo zbralo, bilo je navzočih tudi več odličnih teržanov, kojim se je videlo, da jim dopada veselica in jačin, kako se verši. – Gosp. J. Pibrovč, oskerbel je tudi več družih iger za dečke, izmed njih se je pa le ena doveršila, otroci so ubijali lonec z zavezanimi očmi. Pri tej igri so bila tri darila odločena taistim trem, kateri prvi lonec zadenejo, in radi tega, bila je med dečki posebna radost, kajti vsak je hotel prvi srečo poskusiti. Žugalo nam je hudo vreme, in tako smo šli le prezgodaj narazen. – Ako bi bilo mogoče več namenjenih iger izpeljati, bi bil marsikateri otrok razven veselice, še tudi darilo prejel, kajti ljudstvo je bilo jako zadovoljno. Tako se je šolsko leto tukaj končalo. Nadejam se, da je ta prva šol. veselica dobro seme zaplodila na šol. polje. – Bog daj!

V dolžnost pak si štejem, da se v imenu šol. mladine vsem, ki so kaj pripomogli k tej veselici, posebno pa našemu vrlemu, za šolo vnetemu šol. predsedniku g. Fr. Pircu naj serčnejše zahvaljujem; kajti on je bil osnoveatelj in duša ove veselice. Bog plati! / M. Kovšča.

*) G. predsednik je prosil g. župnika, da bi imela šol. mladina v farni cerkvi o ½ 9 ure zahvalno sv. mašo, in tudi, da bi se bil sklep šole v cerkvi oznanil, a bila mu je prošnja odrečena. Zakaj, vzrok mi ni znan, naj si ga pa čitatelj sam misli, kakor si ga tudi jaz. Pis. (Prist. vred. Duhoven, ki tako ravna, ne kljubuje toliko učitelju, kakor srenji.)

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1876

Javna zahvala. Pred kratkem je tukajšnji šoli v. č. g. Janez Šolar, c. k. deželni šolski nadzornik za hum. nauke v srednjih šolah, podaril krasen »globus« s slovenskim tekstom, za kar se blagemu g. daritelju v imenu šole naserčnejše zahvaljujem, ter rečem: Bog plati! / Vodstvo ljud. šole v Kropi – Marko Kovšča, učit.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1876

Javna zahvala. Pred kratkim je poslal v. č. g. Simon Zupan, bivši duh. pom. na Dobravi (zdaj radi bolehnosti v pokoji), podpisanemu 150 pisnih sešitkov (tek), škatlico peres, škatlico čertalnikov in kakih 100 peresnih deržajev, da je razdeli med revne učence. – V dolžnost si štejem, da se v imenu revne šol. mladeži, blagemu dobrotniku javno in najserčeneje zahvaljujem za lepi dar. Bog plati obilo, in podeli blagemu g. dobrotniku ljubo zdravje! Ob enem pa tudi prav vljudno prosim še druge g. dobrotnike šol, posebno tukjašnje rojake, da se še v prihodnje blagovolijo spominjati naše šole in revnih učencev. Vsak, tudi naj manjši dar bode s hvaležnostjo sprejet. / Vodstvo lj. šole v Kropi – Marko Kovšča, učitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1877

† **Ivan Šolar.** 22. februarja t. l. je v Zadru umrl prečastiti gospod Ivan Šolar, c. k. deželni šolski nadzornik. – Rojen je bil 27. avgusta 1827. l. v Kropi na Gorenjskem. V ljudsko šolo je hodil doma (pri učitelju Sim. Mačeku) in pozneje v Ljubljani. Potem je šel v Novomeško gimnazijo, v sedmo in osmo šolo pa je prišel zopet v Ljubljano. V mašnika je bil posvečen l. 1850. l. Bil je potem nekaj časa vzgojitelj grofa Thurnovih otrok in potem pri tedanjem deželnem predsedniku Chorinskem. – 1853. l. bil je suplent za klasično filologijo na Ljubljanski gimnaziji, in 1854. l. naredil je izpit iz latinščine in grščine, in je prišel za pravega učitelja v Celje; 1857. l. dovršil je izpit za nadgimn. In je bil imenovan prof. na gimn. V Gorico, 1867. l. prišel je na gimn. v Ljubljano. 1877. l. bil je najpred ud c. k. dež. šol. sveta, potem pa je bil c. k. dež. šol. nadzornik za hum. nauke na srednjih šolah za Kranjsko. 1879. l. pa je bil poklican v Dalmacijo, kjer je bil žrtev delovanja na šolskem polji, kajti uradoval je v treh jezicah. – Pokojnik bil je izvrsten pedagog in izboren rodoljub in posebej prijatelj slovenskim učiteljem. Bil je že v prvem začetku ud »Slovenskega učiteljskega društva« in zvest naročnik in podpornik našega lista. Njegova smrt je bridka izguba za naše šolstvo in sploh za narod slovenski. Vedni mu spomin! Božja mu milost!

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 3. 1883

† Ivan Šolar.

Par ur pozneje, ko nam je došla vest, da je umrl dr. Kočevar, prišla nam je na znanje druga jednako tužna vest, da je včeraj zvečer umrl naš veleučeni rojak in zvesti sin našega naroda gosp. Ivan Šolar, c. kr. deželni šolski nadzornik v Zadru. Ni nam možno pod silo tega udara in zaradi kratkosti časa biti obširnimi, a to pa moramo izreči, da smo v njem izgubili izvrstnega šolnika, izbornega rodoljuba in človeka. „Narodni list“ piše o njegovej bolezn, pravi: More se reči, da je on (Šolar) žrtev delovanja na šolskem polji, ker je, nekoliko okreval od zadnje bolezni, hotel zopet delovati in to neumorno...

Pokojnik je porojen 27. avgusta 1827. v Kropi na Gorenjskem, študiral je gimnazijo v Novem Mestu, sedmo in osmo šolo pa, tedanjo filozofije in logiko, v Ljubljani. V mašnika bil je posvečen leta 1850. Bil je potem nekoliko časa odgojitelj sedanjega deželnega glavarja kranjskega, grofa Thurna v Radovljici, pozneje hišni učitelj pri tedanjem deželnem predsedniku Chorinskem. Leta 1853. dobil je supleturo za klasično filologijo na ljubljanskej gimnaziji, ko je leta 1854 naredil izpit iz latinščine in grščine za celjsko gimnazijo. Leta 1857 dovršil je izpit za nadgimnazije in bil kmalu potem imenovan na gimnazijo v Gorico, kder je ostal do leta 1867. V tem letu dobi mesto na ljubljanskej gimnaziji. Leta 1871 bil je imenovan šolskim nadzornikom za Kranjsko, koder je ostal do svojega premeščenja v Dalmaijo leta 1879. Obširnejše poročilo nam je objavljeno.

Vir: Slovenski narod, 23. 2. 1883

Kranjska deželna vlada je leta 1884 menila, da naj se osnuje v Kropi obrtna šola za izdelavo orodja in je to misel sporočila občinskemu odboru v Kropi, ki j e ni sprejel z zamišljeno vsebino pouka, pač pa je menil, da naj bi obsegal zakovice in vijake in naj bi se namesto šole napravila tovarna tega blaga, ki bolje spada v kupčijsko zvezo z žebli.

Vir: Zadregar, 1933 (str. 27)

»Nova« šola v Kropi, 1884- 1954

Vir: Iz vigenjca in fužin ...

Kropa.
Enorazredna ljudska šola.
(Plača: 500 gl.)
Kovšca Marko, učitelj, roj. v Podvelbu
1838. l., sl. od 1859. l.

Učitelj na enorazredni ljudski šoli v Kropi, 1885

Vir: Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev ...

Podpore za zgradbe ljudskih šol na Kranjskem. Deželni zbor dovolil je podpore iz deželnega zaklada za zidanje sledečih ljudskih šol: ... po 200 gold. v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1886

14. *Kropa, enorazrednica,*
135 uč.
Kovšca Marko, uč. (II.), r. v
Podvelbu 38. l.

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1887

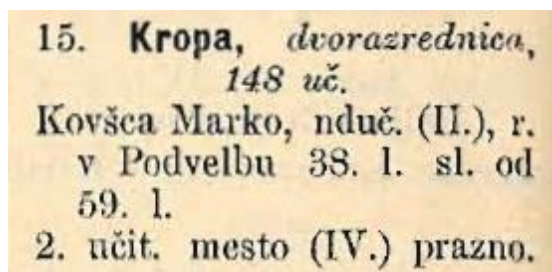
Vir: sistory.si

Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem. V šolskem okraji Radovljiškem se brez odloga stalno ali začasno umeščajo nastopne učiteljske službe: služba učiteljice na odslej dvorazredni ljudski šoli v Kropi z letno plačo 400 gl. in s prostim stanovanjem. Prošnje naj se vlagajo po predpisanem potu do 12. oktobra t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Radovljici. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 17. septembra 1887 l.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1887

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Gspdč. Leopoldina Rozman, učiteljica na Dobrovi (pri Ljubljani), gre v Kropo (na Gorenjsko).

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 12. 1887

15. Kropa, *dvorazrednica,*
148 uč.
Kovšca Marko, nduč. (II.), r.
v Podvelbu 38. l. sl. od
59. l.
2. učit. mesto (IV.) prazno.

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1888

Vir: sistory.si

Izpod Triglava. Tekom šolskega leta 1887. se je dozidala dvorazrednica v Kropi. Z začetkom tekočega šolskega leta so se zvršile spremembe: ... enorazrednica v Kropi se je razširila na dvorazrednico.

Novo drugo učiteljsko mesto v Kropi se je oddalo gospodični Leopoldini Rozmanovi, učiteljica na Dobrovi pri Ljubljani.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 1. 1888

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Za trdno so postavljeni gg.: ... Marko Kovšca, nadučitelj v Kropi (na Gorenjskem).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 3. 1888

(V Kropi) blagoslovili so dne 12. t. m novo šolsko poslopje, katero je občini daroval pokojni nadzornik g. Šolar. Tamošnja jednorazrednica spremeni se sedaj v dvorazrednico.

Vir: Slovenski narod, 15. 3. 1888

Deželni zbor je dovolil podpore iz deželnega zaklada za zgradbe ljudskih šol sledečim občinam: ... Kropa 200 gold.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10. 1888

15. **Kropa**, 2razr. 75+73 uč.
Kovšca Marko, nu. (II.), Pod-
velb 38, sl. od 59. (79.) l.
Rozman Leopoldina, u. (IV.),
Ljubljana 58, sl. od 82.
(86.) l.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1889
Vir: sistory.si

Osobne vesti. Gdč. Leopoldina Rozman, učiteljica v Kropi, pride za stalno učiteljico v Selca.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10. 1890

Razpisi učiteljskih služeb. Na dvorazrednici v Kropi je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 400 gld. in postim stanovanjem. Prošnje, ki morajo biti opremljene z vsemi predpisanimi prilogami, vlagati je semkaj do dne 2. listopada t. l. pri tem uradu. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 16. vinotoka 1890.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10. 1890

Razpisi učiteljskih služeb. Na dvorazredni ljudski šoli v Kropi je stalno ali začasno podeliti mesto učitelja ali učiteljice z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje za to v drugič razpisano službo morajo biti opremljene z vsemi predpisanimi prilogami in so vložiti do dne 30. listopada t. l. pri tem uradu. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 8. listopada 1890.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 11. 1890

Zahvala. V prijetno dolžnost si štejem, prečastitima gospodoma Mihu Potočniku, monsignorju v Ljubljani in Šimnu Zupanu, katehetu pri nunah v Škofji Loki, ki sta blagoizvolila poslati „Narodni šoli“ za tukajšnjo šolo izdatne doneske, kakor tudi slavnemu, preblagotvornemu društvu „Narodna šola“, katero mi je, za te vplačane zneske, za tukajšnje uboge učence poslalo prav obilo raznega šolskega blaga, tem potem v svojem in uboge šolske mladeži imeni najprisrčneje zahvaliti se. Bog plati stotero vsem! / Kropa dne 2t. vinotoka 1890, Marko Kovšca, šolski vodja.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 11. 1890

Razpisi učiteljskih služeb. Na dvorazredni ljudski šoli v Kropi je stalno ali začasno podeliti mesto učitelja ali učiteljice v četrti plačilni vrsti s prostim stanovanjem. Prošnje naj se vložijo do dne 5. velikega sprana 1891 na tukajšnji urad. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici dne 7. malega srpana 1891.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 7. 1891

Osobne vesti. Drugo učno mesto v Kropi dobila je začasno gdč. Antonija Okorn.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 9. 1891

15. Kropa 790. 2razr. ☺
66+67 : 58(15)+54(15).
Kovšca Marko, nu. (III.),
38 Podvelb, 59. (79.)
Okorn Antonija, u. (IV.),
72 Ljubljana, 91.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1892

Vir: sistory.si

Zahvala. Podpisani šteje si v prijetno dolžnost, prečastitega gospoda Miha Potočnika, monsignora in nunskega spovednika v Ljubljani, kateri je blogoizvolil podariti »Narodni šoli« 10 gld. za učila tukajšnjim ubogim učencem, in društvo »Narodna šola«, koja je poslala prav obilo raznega šolskega blaga, v svojem in ugođe šolske mladine imenu najprisrčneje zahvaliti. Bog plati stotero. / Kropa, dne 24. vinotoka 1892 – Mark. Kovšča, nadučitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 12. 1892

Zahvala. Slavno društvo »Narodna šola« je pred kratkem podpisanemu šolskemu vodstvu za nezatno vsoto poslalo prav obilo raznovrstnega šolskega blaga za tukajšnje uboge učence. V svojem in šolske mladine imenu se temu, za šolstvo prekornistnemu društvu najtopleje zahvaljuje – Šolsko vodstvo v Kropi. / Marko Kovšča, šol. voditelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 7. 1893

Inspekcija. Preblagorodni g. deželni predsednik Viktor baron Hein je v zadnjem času na svojih potovanjih tudi obiskal več ljudskih šol, kakor v Kropi, Radovljici, v Kranji, v Kočevji in dr.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 8. 1893

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Skušnjo za ljudske šole delajo gospodične: ... Antonija Okorn, prov. učiteljica v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 11. 1893

Uradni razpisi učiteljskih služeb. Drugo učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Kropi je stalno popolniti. Prosilci naj svoje prošnje po predpisanem službenem potu do 6. grudna 1893 pri podpisanem c. kr. okrajnem šolskem svetu vložijo. C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 15. listopada 1893.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 12. 1893

Umrl je dne 24. svečana g. Marko Kovšca, nadučitelj v Kropi. N. v. m. p.!

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 3. 1894

† **Marko Kovšča**. Z Gorenjskega, 17. svečana 1894. Ni še prva trava ozelenela na gomili kamnogoriškega učitelja g. Andreja Jekovca, že je spet nemilo zinil grob, v katerega smo položili umrjoče telo Jekovčevega najbližjega soseda in tovariša, g. Marka Kovščo, vrlega nadučitelja na dvorazrednici v Kropi. In kakor nam je dušo pretresla nagla in nenadna smrt krepkega in zastavnega Jekovca, tako nam je oko rosilo obile solze, ko smo s portrtim srcem izročali materi zemlji šibkega trpina Kovščo, ki se je v hudi bolezni osem dolgih mesecev boril s smrtjo. In kdo bi ne bil žalosten, ko se mu je na tem svetu za vselej ločiti od dragega tovariša, katerega je ves radovljiški okraj ponosno imenoval biser ljudskega učiteljstva!

Porojen dne 25. sušca 1838. leta Podvelbom na Vipavskem, dovršil je Kovšča ljudsko šolo in na to učiteljsko pripravnico v Idriji leta 1859. Učiteljeval je najprej dve leti v Mengši, potem šest let in pol v Zaspah pri Bledu, kjer je bil dne 26. prosinca 1865, prebivši dve leti poprej preskušnjo učne sposobljenosti, imenovan stalnim učiteljem; nato je bil nad pet let učitelj v Selcih, od kodej je dne 30. komovca 1874. leta prišel v Kropo, kje je, zadnjih šest let nadučitelj, zdržema služil blizo dvajset let.

Kakor vidimo, se Kovšča ni pogostoma selil; kamor je prišel, znal se je ljudem s svojim vzornim življenjem in delovanjem prikupiti tako, da se je občina le težko ločila od njega ali pa ga, kakor zadnja leta Kropa, celo ni pustila od sebe. Imel pa je pokojnik tudi v obilni meri vsa svojstva, ki dičijo pravega ljudskega učitelja. Vse svoje mnogovrstne službene dolžnosti je izpolnjeval z nekako etično resnobo. Do skrajne meje vesten in neumorno delaven, imel je učila, knjižnico, uradne spise, vse šolsko poslopje, njega opravo in obližnje v najlepšem redu. Pri šolskih zamudah strog, pravičen in natančen, je skrbel, da so otroci redno hodili v šolo, kar izprva ni bilo lahko doseči v Kropi, kjer morajo šoloobvezni otroci že od ranega jutra pred šolskim poukom svojim roditeljem pomagati v kovačnici. Pri pouku je redno vsako leto dosegel najboljše učne uspehe med vsemi učitelji svojega okraja, za kar mu je c. kr. okrajni šolski svet l. 1874., 1885., 1891. in 1892. na predlog raznih c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov pismeno izrekel svoje priznanje in svojo zahvalo. Značaj mu je bil moški in trden, kakor kraška skala, na kateri je pokojniku tekla zibel. Dasi skromen in ponižen, posegel je s svojo odločno besedo vmes, kadar je šlo za koristi in napredek ljudskega šolstva in učiteljstva; ob takih prilikah ni poznal nobenega obzira ter se ni bla nobene zamere, ampak ravnal se je po Levstikovih besedah:

»Zatorej, če govoriti ne kaže, usta si tišči ...

A Kadar se oglasiti velja,

Odpri na stežaj si duri srca,

Zavpij, da vsem se useša napolne,

Če tudi se nate vesoljni svet zakolne!«

To so vedeli čislati tudi njegovi učiteljski tovariši ter so ranjkega Kovščo leto za letom volili v stalno odbor, za predsednika okrajnemu učiteljskemu društvu in za svojega zastopnika v c. kr. okrajnem šolskem svetu, in lahko rečem iz svoje izkušnje, da bi ne bili izbrati boljšega zagovornika.

Kako resna je bila Kovšči naloga ljudskega učitelja, kazal je zlasti s tem, da je vestno skrbel za mladino, ki je bila po dovršenih naukih izostala iz šole. Bivši c. kr. dež. šolski

nadzornik J. Šolar, rojen Kropenčan, ki je že poprej svoji domovinski občini podaril lepo hišo, v kateri je zdaj nastanjena ljudska šola, zapustil je v svoji oproroki tej šoli tudi vso svojo bogato knjižnico. In kako je znal Kovšca izkoriščati to knjižnico! Po dvakrat na teden so se ob večernih urah zbirali pri njem odrasli mladeniči, da jim je presojal knjige in da so se ž njim razgovarjali o resnih stvareh. Kdor je imel kaj veselja do nadaljnega izobraževanja, temu je bil Kovšca moder voditelj in svetovalec, in tako je zadnja leta izučil in do dobrega kruha pripravil mnogo mladeničev. Ravno tako je iz svojih bivših učencev ustanovil pevsko društvo »Odmev«, ki vselej, kjer nastopi, častno rešil svojo nalogo. Skrbel pa je tudi, da Kropočani, živeči zunaj svojega doma v dobrih službah, niso pozabili domače šole. Ko sem se nekoč ob nazdovanji čudil, da imajo tudi najubožnejši otroci toliko in tako čednih samoučil, rekel mi je: »Vidite, za takšne stvari morajo pa skrbeti tisti Kroparji, ki se jim dobro godi zunaj Kroke. Ž njimi me zalagata monsignor P. in župnik Z., in oba sem že tako navadil, da ju niti dosti prositi ni treba«!

V svojem življenju je bil Kovšca zmeren in rad se je držal doma, kjer mi ni nikdar pošlo delo. Vesel je vzprejel vsakega tovariša ter mu gostoljubno postregel z dobro kapljo iz svoje domače kleti; če pa ga je spremil v gostilno, takoj se je zbrala okoli njega vesela družba domačih gospodov. S svojo pridno gospo je živel v lepi krščanski ljubezni, in ker mu Bog ni dal svojih otrok, je lepo odgajal otroke svojih sorodnikov. Mislim, da tega skromnega nekrologa ne morem zavšiti lepše, nego če navedem beseda, katere mi je ob pogrebu rekel neki veljak iz Kroke: »Kovšca je bil s svojim življenjem in delovanjem vsi občini v najlepši vzgled«!

Zategadelj se pa tudi ni čuditi, da vsa občina živo čuti bridko izgubo, ki jo je zadela s smrtjo vrlega nadučitelja. Vest, da je umrl dne 24. svečana t. l. Kovšca, raznesla se je z bliskovno hitrostjo po vsem okraji, in pogreba dne 26. svečana se je udeležila nebrojna množica gospode in priprostega naroda. Po vsem trgu je prestalo delo, vse je hitelo k pogrebu ali pa se je zbralo na grobišči okoli cerkve. Tako ginljivega pogreba še nisem videl na deželi. Šolska mladina s črno ovito zastavo je pričela sprevod, vse deklice so bile črno oblečene, za njo se je uvrstilo gasilno društvo; pred krsto je stopal sam z gorečo svečo v roci g. Karl Pibrovec, predsednik krajnega šolskega sveta. Svete pogrebne obrede je opravljal domači g. župnik Hönigman, kateremu sta stregla gg. župnika Berlic in Verbajs. Pogreba so se dalje udeležili g. okrajni glavar O. vitez Kaltenegger z vsem c. kr. okrajnim šolskim svetom, krajni šolski svet, občinski zastop z g. županom, gg. župniki Aljaž, Aljančič in Novak, g. c. kr. okrajni šolski nadzornik Žumer, kot zastopnik »Sloven. Učitelj. društva«, gg. učitelji Režek, Flis in Vrhovec kot odposlanci okrajnega učit. društva v Kranji in 14 gg. učiteljev in učiteljic iz domačega okraja. Pevsko društvo »Odmev« in domači tovariši so pod vodstvom g. Ign. Rozmana pred šolo, v cerkvi in na grobu pokojniku dovršeno zapeli v slovo tri pesmi. Okrajni in krajni šolski svet, občina Kropa, šolska mladina, domače učiteljstvo, okrajno učiteljsko društvo, gasilno društvo, bivši učenci i. dr. so pokojniku lepe vence s primernimi napisi položili na krsto in na grov. Iz kratka, ves pogreb je bil dostojen tega vrlega moža; šolski mladini in odraslim možem so rosile oči, ko smo mu zaklicali zadnji pozdrav: »Bog Ti daj večni mir in lahka Ti hladna zemlja! Med nami pa ostani blaženi Tvoj spomin«! / Fr. Levec

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 3. 1894

Uradni razpisi učiteljskih služeb. Na dvorazrednici v Kropi je stalno popolniti nadučiteljsko mesto se službenimi prejemki III. plačilne vrste in s prostim naturalnim stanovanjem. Pravilno opremljene prošnje za to mesto naj se podajajo do 3. mal. travna t. l. po službenem poti pri podpisnem oblastvu. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. sušca 1894.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 3. 1894

Osobne vesti. Gosp. Fr. Lavtižar, suplent v Kropi, je postavljen za začasnega učitelja v Kamni Gorici; na njegovo mesto v Kropo je prišla izprašana učiteljska kandidatinja Apolonija Fatur iz Ljubljane; šolsko voditeljstvo je začasno prevzela ondotna prva učiteljica gdč. Antonija Okorn.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1894

Učitelj Fran Lavtižar

Vir: Ilustrirani Slovenec, 4. 5. 1930

Osobne vesti. G. Josip Korošec, učitelj na Jesenicah, je imenovan nadučiteljem v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 5. 1894

Za učiteljski konvikt je nabral v veseli družbi g. Peter Gilli, c. kr. poštar v Kropi 12 K 60 h, katere nam je poslal tamošnji nadučitelj g. Josip Korošec. Bog plati blagemu nabiralcu in darovalcem! Živeli vrli prijatelji ljudskih učiteljev!

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1894

Osobne vesti. Gdč. Apolonija Fatur iz Kropo je dobila začasno 2. učno mesto v Mošnjah.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 11. 1894

16. Kropa. 790. 2-razr. Otr. 102, uč. 102. Šol. vrl. — Korošec Jožef, nu. 4. v., r. 64. Koprivnik, sl. 88-90. — Okorn Antonija, u. 4. v., r. 72. Ljubljana, sl. 91-93.

Kažipot po pokneženi grofovini Goriški ..., 1895

Vabilo k slavnosti odkritja spominske plošče umrlemu nadučitelju, bivšemu predsedniku učiteljskega društva za radovljiški okraj. gospodu Marku Kovšci v Kropi, ki se bode vršila v dan okrajne učiteljske konferencije 31. mal. srpana t. l. in sicer z naslednjim vsporedom:

Ob 8. uri zjutraj sv. maša zadušnica v župni cerkvi v Kropi.

Po maši obisk groba pokojnikovega, na kojem se bode zapela žalostinka.

Slavnostni govor c. kr. okrajnega šolskega nadzornika in prof. g. Fr. Levca in odkritje spominske plošče v šolskem poslopji v Kropi.

Po končanej okrajnej učiteljskej konferenciji skupni obed v gostilnici g. J. Jalena v Kropi. Pokojni nadučitelj Marka Kovšca v Kropi bil je mož vrlo krepkega značaja in izboren zagovornik našega stanu. Radi tega je pričakovati, da se udeleži te slavnosti v mnogobrojnem številu tudi p. n. učiteljstvo drugih okrajev, v kar ga ujudno vabi – odbor učiteljskega društva za radovljiški okraj.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 7. 1895

Spominsko ploščo je odkrilo radovljiško učiteljsko društvo dne 31. mal. srpana v šolskem poslopji v Kropi r. Marku Kovšci.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 8. 1895

Zahvala. Da se je tako sijajno vršila slavnost odkritja plošče v spomin Marka Kovšce dne 31. mal. srpana t. l. v Kropi, šteje si odbor učiteljskega društva radovljiškega okraja v prijetno dolžnost, da izreka prisrčno zahvalo velecenjenemu gosp. prof. Franu Levcu, da je blagovolil prevzeti slavnostni govor, velecenjenemu g. prof. A. Nedvedu, da je izvolil zložiti za to slavnost kantato, veleč. g. župniku Hönigmanu, da je blagovolil darovati ob veliki asistenci sv. mašo, veleč. g. J. Vurniku, da je izdelal prekrasno spominsko ploščo, slav. krajnemu šolskemu svetu, slav. občinskemu zastopu ter slav. požarni brambi v Kropi, da so preskrbeli prelep vsprejem ter vzoren red pri slavnosti ter tudi vnanjemu občinstvu in učiteljem, da so se v tako obilnem številu udeležili te slavnosti.

V Radovljici, dne 6. vel. sprana 1895. / Odbor učiteljskega društva radovljiškega okraja.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 8. 1895

Spominska plošča – Marko Kovšca. Iz radovljiškega okraja. Že lansko leto sprožila se je misel, ranjkemu velezaslužnemu nadučitelju M. Kovšči postaviti dostojen spominek v šolskem poslopji v Kropi. Misel dobila je takoj rodovitna tla in učiteljsko društvo za okraj Radovljica preskrbelo je potrebno dovoljenje za vzdavo spominske plošče pri

kropovškem krajnem šolskem svetu, ter naročilo ploščo pri g. Vurniku v Radovljici. Odkritje plošče vršilo se je prav slovesno po programu naznanjenemu v »Učit. Tov.« in sicer v dan 31. mal. srpana t. l. Ker je bilo isti dan tudi uradno okrajno učiteljsko zborovanje za okraj Radovljica, razume se, da so bili, razun treh, kateri so se opravičili, vsi učitelji in učiteljice tega okraja pri slavnosti navzoči. Zastopani pa so bili tudi drugi okraji, vzlasti kranjski. Povsod pa še ni bil šolski pouk dokončan in marsikateri se ni mogel udeležiti. Gostje dohajali so že zjutraj za rano, kakor jih je ravno vlak dovedel. Pri prvi hiši v trgu bil je postavljen dostojen slavolok z napisom »Bog čuvaj vaš prihod«. Ko se gostje nekoliko okrepčajo gredo na slavnostni prostor, kjer je že zbrana šolska mladina s krasno šolsko zastavo. Trg, kakor tudi šolsko poslopje okrašen je s cesarskimi in narodnimi zastavami. Ob poldeveti uri šel je slavnostni sprevod proti župni cerkvi, na čelu šolska mladina, gasilno društvo, gosti, krajni šolski svet, občinski odbor, sorodniki in domačini. Mašo je daroval g. župnik Fr. Hoenigmann. Po maši pa so pevci zapeli na grobu rajnkega »Blagor mu«. Na to so vsi krenili k šolskemu poslopju. Okrajni šolski nadzornik profesor Fr. Levec je opisal v slavnostnem govoru pokojnikovo življenje. Omenil je, da pokojnik ni bil ne pesnik ne pisatelj, a bil je popolen mož in zasluži, da se mu postavi spomenik v šolskem poslopju. Spoznal ga je prvič pred devetimi leti, ter uvidel, da je mož na pravem mestu, kremenitega značaja, neupogljiv, natanko spolnjujoč svoje dolžnosti, a ne samo to, delal je tudi za občino, pisaril pozno v noč in ugled učiteljstva širil. Bil je pravi vzor slovenskega učitelja. Doma Podvelbom na Notranjskem navzel se je že v zgodnji mladosti ljubezni za svoj rok, deloval v ožjem krogu vedno v prosep in izobrazbo naroda. Ustanovil je bralno in pevsko društvo. Odgojil je v trgu trojni šolski rod in marsikaterega dovedel do boljšega kruha. Ker je bil mož zaslužen, postavimo mu pomnik, toda ne samo na mrtvi steni temuč bolj v naših srcih, da ga posnemamo v vsem njegovem delovanju.

Nato se je plošča odgrnila. Široka je blizu meter in primerno visoka ter nosi napis: »Svojemu mnogoletnemu predsedniku, vzornemu nadučitelju Marku Kovšci, * 25. sušca 1838. Podvelbom, † 24. svečana 1894. v Kropi postavilo hvaležno učiteljsko društvo v Radovljici, 31. julija 1895.« Nad ploščo pa je iz belega mramorja izklesana doprsna podoba rajnkega. Vsa čast g. Vurniku iz Radovljice, ki je delo tako ukusno izvršil. V tem ko se je plošča odgrnila, so pokali topiči. – Pol ure pozneje bilo je uradno zborovanje, pri katerem se je predstavil novoimenovai g. c. kr. okrajni šolski nadzornik And. Žumer, ob enem pa tudi poslovlil dosedanji g. c. kr. okr. šolski nadzornik profesor Fr. Levec. Gotovo ga bo vsak izmej učiteljem ohranil v hvaležnem spominu. Na to nam je g. Lj. Stiasny prav zanimivo poročal: »Kako bi se zboljšalo šolsko obiskovanje.« Ker je obljubil, da priobči svoj referat v »Učit. Tovarišu«, zato ne govorim dalje o njem. Važna točka dnevnega reda je bila tudi volitev dveh zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svet. Izvoljena sta bila gg. Grčar in Stiasny, oba vrla in značajna moža. Ko se nam je izplačala zelo nizka potnina – tako nizka, kakor sploh v nobenem okraji ne – je zatvoril g. predsednik konferencijo s trikratnim »Slava« na cesarja in vsi skupaj smo navdušeno zapeli cesarsko pesem. Skupen obed z običajnimi napitnicami in pokanjem topičev bil je v gostilni pri J. Jalenu. Prehitro je prišel čas odhoda in razšli smo se vsak na svoj dom in počitnice.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 9. 1895

Spominska plošča – Marko Kovšca
Vir: Foto Miran Hladnik

16.	Kropa,	790.	2razr.	☉
	39+17	:	52+57.	
	15	10	11	9.
	Korošec	Jožef,	nu. (IV.),	64
		Koprivnik,	88. (90.)	
	Okorn	Antonija,	u. (IV.),	72
		Ljubljana,	91. (93.)	

Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1897
Vir: sistory.si

Učiteljski konvikt: ... gosp. Josip Korošec, nadučitelj v Kropi, na knj. kr. podr. št. 30. - 4 K in udnine 2 K.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 1. 1898

Seznam učiteljev (1898):

Josef Korošec, nadučitelj – tretji razred (21. dec 1890) – Kropa

Antonia Okorn, učiteljica – četrti razred (30. jan. 1894) – Kropa

Vir: Personalstatus ..., 1. 10. 1898

Op.: Ime in priimek, naziv, zaposlen od ... in ljudska šola.

Šolski okraj Radovljica (za leto 1902):

Korošec Josip, nadučit., Kropa.

Vir: Pedagoški letopis, 1902

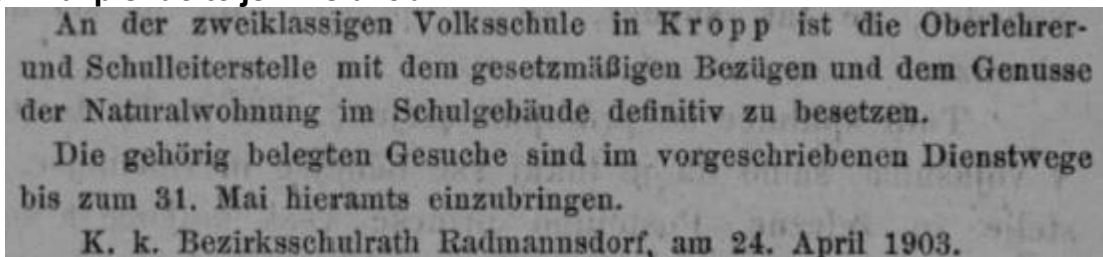
Op.: Natisnila Katoliška Tiskarna Ljubljana, 1903.

Iz Krope. (Jubilej šolskega prijatelja.) Že zadnji sem omenil, da je letošnje leto štirideseto, odkar krajni šolski nadzornik g. Karol Pibrovec nadzoruje tukajšnje ljudsko šolo in deli ob koncu leta pridnim učencem (kam) premije v podobi kron, katere so v trak cesarskih barv zašite in se pripno kot odlikovanje odličnim učencem na prsi, predno dobe šolska spričevala koncem šolskega leta. Tudi letošnje leto o priliki štiridesetletnice je pripel mnogim odličnim učencem „medalje“. Pa ne samo to, tudi vse učence je povabil popoldne na južino v gostilniški vrt pri Jarmu, kjer je vsak dobil štruklje, krofe in malo vina z vodo. Učencem naredile so se originalne kape iz barvastega papirja, učenkam pa male čepice. Tako uniformirana šolska armada z zastavonošem na čelu in trobentačem ob strani je šla s šolskega dvorišča po trgu v omenjeni vrt. Da je vse občudovalo in zvedavo gledalo mladostno šolsko vojsko in se spominjalo mladostnih šolskih let — je umevno. Dospevši na „Jarmov vrt“, pozdravi učenka v belem krilu gospoda jubilanta ter mu izroči krasen šopek ob navdušenih „živio“-klicih iz mladih grl. Na vrtu so učenci proizvajali razne igre, strelne vaje z žogo v žrela — odprta usta divjega moža in žene, katera je g. akad. slikar Peter Žmitek nalaš za tukajšnje šolsko armado naslikati blagovolil. Kadar sta mož ali žena požrla žogo, je dobil učenec desetico, mož pa je še vedno požrešno zijal. Tako se je mladež na različne načine zabavala in prepevala do mraka ter odšla vesela in zadovoljna domov. Tudi več prijateljev šolske mladine je bilo navzočih, katere je in učitelje povabil na večerjo in prijateljski zabaven večer.

Sklepajoč, kličem v imenu vseh, Bog daj vsem šolam sličnega nadzornika, njemu pa dodeli, da bi dočakal in praznoval 50- in 60-letnico šolskega nadzorstva in delil premije in veselje šolski mladini. Bog ga živi!

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 10. 1902

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

An der zweiklassigen Volksschule in Kropp ist die Oberlehrer- und Schulleiterstelle mit dem gesetzmäßigen Bezügen und dem Genusse der Naturalwohnung im Schulgebäude definitiv zu besetzen.
Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum 31. Mai hieramts einzubringen.
K. k. Bezirksschulrath Radmannsdorf, am 24. April 1903.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 5. 1903

Učiteljske vesti na Kranjskem. Začasno je nastavljena učiteljica Ljudmila Kappus pl. Pichelstein v Kropi. Ker se za mesto nadučitelja in voditelja v Kropi sploh nihče ni oglasil - to kaže, kako dale smo že prišli na Kranjskem! - se je ta služba provizorično poverila učiteljici Antoniji Okorn.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 9. 1903

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki je bila dne 8. t. m. Prošnja učiteljice A. Okornove za upokojenje se priporočljivo odpošlje na višje mesto, ter se ji

dovoli za čas, da se stvar reši, dopust; a za začasno suplentinjo se imenuje Ant. Kadunčeva. Priporoča se prošnja za peti razred ljudske šole v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 11. 1905.

Osebne vesti. G. Josip Pleničar je nameščen za suplenta v Kropi toliko časa, dokler ima učiteljica gdč. Antonija Okorn dopust.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 11. 1905

Osebne vesti. V začasni pokoj je stopila učiteljica Antonija Okorn v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 12. 1905

Šolski okraj Radovljica (za leto 1906):

Pleničar Josip, učit.-vodja, Kropa.

Vir: Pedagoški letopis, 1906

Op.: Natisnili J. Blasnika nasledniki, 1906

Pleničar Josip (Novo mesto, 1886 – Ljubljana, 1970). Učitelj. Učitelj osnovne šole v Kropi v letih 1906-1920 in 1925-26. Zelo je bil dejaven na kulturno prosvetnem področju; ok. leta 1907 je prevzel vodstvo pevskega zbora in postal mentor gasilske godbe, nato pa se je posvečal predvsem dramskim uprizoritvam, kot je bila igra Deseti brat leta 1916. (Egi Gašperšič: Kladivo jim v roki pleše, v Plamen 1977, št. 3. str. 30, in št. 4, str. 31-21).

Vir: Kroparske družine

Josip Pleničar – učitelj, 1886-1970

Vir: Vigenjc VI. (detalj)

Uradni razpisi učiteljskih služb. Na dvorazredni ljudski šoli v Kropi je stalno, eventualno začasno oddati nadučiteljsko mesto s pbstavnimi prejemki. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 15. februarja 1906. Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni šolski službi, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje. / C. kr. okrajni šolski svet Radovljica, dne 7. januarja 1906.

Vir: Učiteljski tovariš, 19. 1. 1906

Učiteljske vesti na Gorenjskem. ... Nadučitelj Rafael Zupanec je resigniral na mesto nadučitelja v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 9. 1906

Iz seje dež. šolskega sveta kranjskega z dne 6. decembra t. l. Imenovani so:... definitivna učiteljica je postala provizorična učiteljica Ljudmila Kapus v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 12. 1906

Obrtno-nadaljevalna šola v Kropi. V Kropi snujejo obrtno-nadaljevalno šolo, katera bo ondotnlm obrtniškim vajencem gotovo donesla obilo koristi.

Vir: Domoljub, 23. 5. 1907

Obrtna nadaljevalna šola v Kropi. Od verodostojne strani nam poročajo, da se žalibog za enkrat ta šola ne bo mogla ustanoviti, ker občina še ne more prispevati nepokritega vsakoletnega zneska od 800 do 900 K, ki odpade na občino.

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 6. 1907

Poročil se je tovariš Josip Pleničar, učitelj - voditelj v Kropi z gdč. Milico Kappusovo pl. Pichlsteinovo. Čestitamo!

Vir: Učiteljski tovariš, 19. 7. 1907

Osebne vesti na Kranjskem. Učiteljica Ljudmila Pleničar - Kapusova v Kropi je zaradi bolezni dobila dopust in pride na njeno mesto kot suplentinja Frančiška Bedenkova iz Srednje vasi v Bohinju.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 3. 1908

Iz seje c. kr. okraj, šolskega sveta radovljiškega, ki se je vršila dne 8. aprila t. l. ob 4. uri popoldne. ... Sklene se dalje, ugoditi c. kr. dež. šol. svetu, da razpiše nadučiteljsko mesto v Kropi. Glede razširjatve trirazrednice v štirirazrednico se sklene, da se razširi sedanje šol. poslopje toliko, da se dobe primerni prostori za štirirazrednico.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 4. 1908

Izpit učne usposobljenosti so napravili pred c. kr. izpraševalno komisijo v Ljubljani; za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Josip Pleničar, provizorični šolski vodja v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 5. 1908

Službe. Na dvorazredni ljudski šoli v Kropi se razpisuje nadučiteljska služba s postavnimi

prejemki in z naturalnim stanovanjem v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je vlagati do 15. junija 1908 c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 6. 1908

Osebne vesti na Kranjskem. Imenovani so: ... Josip Pleničar kot nadučitelj za Kropo.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 8. 1908.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: ... gdč. Albina Kocijančič, učiteljica v Kropi, nabrala v veseli družbi 8.50 K.

Vir: Slovenski učitelj, 28. 8. 1908

Za učitelja na Dobravo pri Kropi (je imenovan) gosp. Ivan Žagar. Za nadučitelja v Kropi je imenovan gosp. Jožef Pleničar, učitelj istotam.

Vir: Slovenski učitelj, 15. 9. 1908

Uradni razpisi učiteljskih služb – Kranjsko. Na enorazredni ljudski šoli v Kropi se razpisuje s tem služba učitelja-voditelja s postavnimi prejemki in z naturalnim stanovanjem v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 15. julija t. l. Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 11. junija 1909.

Vir: Slovenski učitelj, 25. 6. 1909

Okrajna učiteljska konferenca za radovljiški okraj se je vršila letos dne 10. julija na idiličnem Bledu. Predlagajo se sledeči učitelji, oziroma nadučitelji za nagrado v poljedelskem pouku v šolskem letu 1908/9: J. Šemerl, Lesce, Jože Lampe, Ovsiše, Jos. Ažman, Breznica, Jos. Korošec, Mošnje, I. Žagar, Dobrava pri Kropi, Jos. Pleničar, Kropa.

Za pouk dekliških ročnih del, da se jim prizna nagrada, se priporočajo: Pavla Markošek, Ljubno, Marija Šemerl, Lesce

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 8. 1909

Uradni razpisi učiteljskih služb. Na dvorazredni ljudski šoli v Kropi se razpisuje s tem služba učitelja s postavnimi prejemki v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 15. novembra t. l. Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 10. septembra, 1909.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 10. 1909

Iz šolske službe na Kranjskem. Prov. učiteljica Frančiška Bedenkova pride iz Koroške Bele v Kropro.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 10. 1909.

Iz seje c. kr. okraj. šol. sveta v Radovljici, dne 11. aprila 1910. ... Pritožba obč. zastopa v Kropro, da ne plača šol. peči, ker so predrage, se zavrne.

Vir: Učiteljski tovariš, 13. 5. 1910

Iz Zaveze avstrijskih Jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate sta slednji prijavili sledeči društvi - Radovljiško učiteljsko društvo: ... Josip Pleničar, nadučitelj v Kropro.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 7. 1910

Iz seje okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 21. avgusta. Remuneracije za uspešni pouk v kmetijstvu se predlagajo sledečim učnim osebam: ... Pleničar Josip, Kropro.

Druga starostna doklada od 1. septembra 1912 se prizna učiteljici Ani Pleničarjevi.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 8. 1912

Razdelitev draginjskih doklad. Kranjski deželni odbor je »po previdnosti« draginjske doklade učiteljstvu tako-le razdelil: ... Pleničar-Božič Ana v Kropro (okraj Radovljica) – 10%.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 1. 1913

Iz ljudsko-šolske službe. Absolventka Antonija Ažmanova je pripuščena šoli v Kropro.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 9. 1913

Ljudsko šolstvo. Na mesto nadučitelja Jožefa Pleničarja, ki ima dopust v svrhu študij, je imenovana za suplentinjo v Kropro obs. učit. kandidatinja Antonija Ažmanova.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 5. 1914

S seje kranjskega deželnega šolskega sveta dne 14. decembra 1915. ... Metelkovo ustanovo dobe: ... Pleničar Josip, Kropro.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 12. 1915

Seznam učiteljev (1918):

Josef Pleničar, nadučitelj (6. avg. 1908) - Kropro

Ana Pleničar-Božič, učiteljica (15. avg. 1902) – Kropro

Vir: Personal status ..., 1. 1. 1918

Op.: Ime in priimek, naziv, zaposlen od ... in ljudska šola.

Iz ljudskošolske službe. Za suplentke so nameščene: ... Ana Lazarjeva v Kropro.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 6. 1918

Iz ljudskošolske službe. Za suplentke so imenovane: ... Frančiška Jagodičeva v Kropro.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 10. 1918

Višji šolski svet. Na III. redni seji višjega šolskega sveta dne 12. junija 1919. Upokoje se: ... Ana Pleničarjeva-Božiceva, Kropa.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 6. 1918

Iz XV. seje višjega šolskega sveta. V ponedeljek 15. novembra t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Učiteljske službe so dobili: ... Ivan Ivnik v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 11. 1920.

Kropa (p. Kropa, ž. p. Podnart-Kropa), meš. o. š., 2 razr. — vzp.; Ivnik Ljudevit, st. uč., zač. š. v., 85; 12, 14; 12, 17; Jagodic Frančiška, zač. uča., 99; 18, —; 19, —.

Imenik šolskih oblastev ..., 1921

Vir: sistory.si

Razpis učiteljskih služb. Po odredbi šolskega sveta z dne 14. novembra 1922 št. 15.476 se razpisujejo nadučiteljske in učiteljske službe v stalno namestitev: ... Kropa, trirazrednica, služba za učitelja in služba za učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje se vlagajo po predpisani poti do 24. decembra 1922. / Okrajni šolski svet v Radovljici, dne 22. novembra 1922.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 11. 1922

Kropa (p., ž. p. Podnart-Kropa), meš. o. š., 3 razr. — vzp.; Sežrajnik Jože, st. uč., zač. š. v., 00; 19, 22; 19, —; Jelenec Marija, st. uča., 83; 05, 07; 05, 08 (prid.); Vrhovec Angela, zač. uča., 01; 21, —; 21, —.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1923

Vir: sistory.si

Imenovanja. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se postavljajo: ... za šolskega upravitelja v Kropi Josip Pleničar, srezki šolski nadzornik v Radovljici ... za učitelja: ... Vilko Grundner v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 11. 1924

Imenovanja. Na predlog ministra prosvete so imenovani: ... v Gorjah Marija Jelenec, učiteljica v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 12. 1924

Imenovanja in napredovanja. /a stalno učiteljico v Št. Vidu nad Ljubljano Marija Jelenc, doslej učiteljica v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 3. 1925

Učitelj Viljem Grundner, ok. 1915
Vir: arhiv Brane Kukič Kuka (detajl)
Op.: V Kropi je poučeval leta 1925.

Učiteljica Minka Žirovnik

Prvi šolski štrajk v Sloveniji. Učiteljici Minka Žirovnik in Ivanka Mihelič, ki sta bili pred kratkim nenadoma premeščeni brez vsake disciplinarne preiskave, prva v Kropo, druga pa v Polhov gradeč. Gdčna Žirovnikova je bila že dolgo let stalno nameščena v Št. Vidu, gdčna Miheličeva pa po smrti očeta in matere vodi precej obširno gospodarstvo in

vzgojo osirotelih sester. Obe ste bili vzorni učiteljici v šoli in radi svojega tihega in mirnega značaja jako priljubljeni, zato je vzbudila njuna nenadna premestitev, za katero ni bilo niti najmanjšega razloga, med ljudstvom silno ogorčenje. Ker so ostali vsi protesti brezuspešni, je proglasilo ljudstvo v znak simpatij s preganjanima učiteljicama šolski štrajk.

Vir: Ilustrirani Slovenec, 1. 3. 1925

Upokojitve, napredovanja in imenovanja. Napredovanja: V 1. grupo II. kategorije: ... Marija Žirovnik, učiteljica v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 1. 1926

Upokojitve, napredovanja in imenovanja. Po razpisu so imenovani: ... v Kropi za st. učitelja Fran Hafnerja.

Vir: Učiteljski tovariš, 19. 8. 1926

Ukazna nameščenja po čl. 52. in 71. čin. zak. v ljubljanski oblasti. Imenovanja: ... v Kropi Fran Hafner, Romana Gregorič.

Vir: Učiteljski tovariš, 2. 6. 1927

Osebne zadeve. Razvrstitev učiteljstva. Za šolsko leto 1928./29. je bila izvršena sledeča razvrstitev učiteljstva v ljubljanski oblasti: ... v Kropi Katarina Hlebec.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 9. 1926

19. Kropa (p. Kropa, ž. p. Podnart-Kropa), 3 razr.
Hafner Franc, š. u., 1899, 1919, 1922;
Gajger-Gregorič Romana, 1904, 1923, 1925;
Hlebec Katarina, 1908, 1926, —.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1928

Vir: sistory.si

Osebne zadeve. Iz začasne v stalno službo so prevedeni naslednji učitelji: ...Katarina Hlebec v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 1. 1929

Osebne zadeve. Za učitelje(ice) so imenovani: ... Mokorel Viktor v Kropi.

Vir: Učiteljski tovariš, 13. 6. 1929

Imenovanja. Premeščenja v Dravski banovini: ... Stojkovič Hedvika, iz Cerkelj na Krki v Kropo.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 10. 1930

Objava prostih učiteljskih službenih mest. (Izpraznjene in razpoložljive učiteljske službe na osnovnih šolah Dravske banovine). Srez Radovljica: Kropa (za učiteljico).

V smislu naredbe ministrstva prosvete, izdane pod O. N. br. 23.296 z dne 23. marca 1931. (tuur. okrožnica IV. No. ;5696/l z dne 1. aprila 1931.) sestavljene in opremljene prošnje, kolkovane s kolkom za 5 Din morajo biti predložene kr. banski upravi po sreskih načelstvih do najkasneje do 15. maja 1931.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 4. 1931

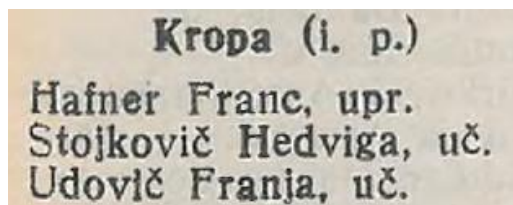
Osebnе zadeve. Premestitve učiteljstva v Sloveniji. Ministrstvo prosvete je s svojim odlokom O. N. br. 60.311 in O. N. br. 60 312 z dne 18. avgusta 1931. premestilo v Dravski banovini naslednje učitelje: ... Udovič Franica iz Blok v Kropo.

Vir: Učiteljski tovariš, 3. 9. 1931

Prvi radio-tečaj za učiteljstvo Dravske banovine. Tečaj je imel namen dati podlago šolskemu radiu v Dravski banovini. — Uspel je zelo Ugodno. — Lepo število novih radioamaterjev med učitelji. — Vsak a šol a bo morala dobiti novo moderno učilo — radio-aparat.

Tečaj so obiskovali: ... Mokorel Viktor, Kropa.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 9. 1931

Prosvetni šematizam, 1932

Vir: sistory.si

Osebnе zadeve. Premeščeni so: ... Kušar-Hlebec A. Katarina iz Krope za učiteljico v Mošnjah, ... Mokorel Viktor iz Krope v Gabrje.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1932

Osebnе zadeve. Prevedni so učitelji(ce); v IX. skupino: ... Stojkovič Hedvika iz Krope.

Vir: Učiteljski tovariš, 23. 3. 1933

Osebnе zadeve. Napredovali so učitelji (ce) v IX. skupino: ... Udovič Frančiška iz Krope.

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 5. 1933

18. Kropa, trg, 531, 587, 1790; št 1 o; šv; 3 odd.;
žp Podnart-Kropa (7—voz), sod. Radovljica, žst Podnart.

1. Hafner Franc, šu, 1899, 19; 22; 19: 13—2—17; VII. od 9. III. 33.

2. Stojkovič Hedvika, 1901, 19, 22; 19: 14—2—7; VII. od 26. XII. 32.

3. Udovič Frančiška, 1904, 24, 27; 24; 9—2—2; VIII. od 31. III. 33.

Verouk uči: Kanduč Franc, župnik.

Šol. in učit. knjiž., 6 radio; PJS, SKJ, Gas., Konzumno, Hran. in pos., Žebjar, zadr.

Preds. obč.: Ješe Janez.

Vir: Stalež šolstva in učiteljstva v Dravski banovini, 1934

Poiskusne šole za novi učni načrt v Dravski banovini. S pričetkom šolskega leta 1933./34. so bile določene za preizkušnjo novega učnega načrta v dravski banovini sledeče poizkusile šole: ... trirazrednice: Kropa (industrijski tip), srez Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 2. 1934

Učitelj Franc Hafner z učenci / portret

Vir: arhiv Rok Gašperšič

Osebnе zadeve. V VI. položajno skupino: ... Franc Hafner, Kropa.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 2. 1937

Rangna lista po stanju z dne 1. septembra 1937: ... Franc Hafner, Kropa (26. 10. 1935), Hedvika Šolar (16. 12. 1936), Franja Udovič (31. 3. 1933).

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 11. 1937

Osebnе zadeve. Prevedeni so v IV. skupino: ... Šolar Hedvika, Kropa.

Vir: Učiteljski tovariš, 22. 6. 1939

18	Kropa	Kropa	Kropa	2	1	-	-	-	3	53	45	98	1	2	-	3	3	1	1	1	-	1	-	1
----	-------	-------	-------	---	---	---	---	---	---	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Šola Kropa; šolska občina Kropa, Upravna občina Kropa. Osnovna šola (oddelkov) 2, višja ljudska šola 1, skupaj 3. Učencev: moških 53, ženskih 45, skupaj 98. Učiteljev: moških 1, ženskih 2, skupaj 3. Šola ima: 3 učilnice, 1 kabinet, upravnikovo pisarno, upravnikovo stanovanje, šolski vrt, lastno poslopje.

Vir: Statistični pregled šolstva in prosvete v Dravski banovini, 1939/1940.

Osebne zadeve. Napredovanja učiteljstva v VI. in VII. skupino; v VII. skupino: ... Udovič Frančiška, Kropa.

Vir: Učiteljski tovariš, 13. 6. 1940

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak –DAR

Prvič objavljeno: 31. 12. 2018

glavrencak@gmail.com